

Vanhempi historia

Kaikista uskontokunnista eroaminen tuli mahdolliseksi sata vuotta sitten, 1923. Eroamista pyrki lisäämään esimerkiksi Tampereen Kirkostaeroneiden Yhdistys jo vuonna 1930, jonka toiminta kuitenkin tukahdutettiin.

Tärkeitä muutoksia ennen vuotta 2003 oli kaksi. Vuonna 1960 kirkollisvero siirtyi ennakkoperintään kunnallisveron tapaan, ja eroaminen väheni kolmasosaan – jo tuolloin siis selvästi tärkeä syy erota oli vero, ei niinkään aatteellinen syy. Vuodesta 1969 erota sai henkikirjoittajan toimistossa, siis myös maallisen viranomaisen edessä eikä vain kirkkoherranvirastossa. Eroaminen kasvoi kaksinkertaiseksi.

Vapaa-ajattelijat järjestivät erilaisia kampanjoita vuosikymmenten mittaan kulloinkin käytössä olevissa välineissä. Helsingin raitiovaunuissa oli 1970-luvulla mainosteippaus jossa pappi kuvattiin hämähäkinä verkon keskellä – mainos kiellettiin kaksi päivää myöhemmin. Tampereella jaettiin esimerkiksi vuonna 1999 noin 9000 lennäkkiä postiluukkuihin varsinkin Hervannassa.

Jonkinlainen eropiikki nähtiin 1980-luvun alussa, kun kirkolliskokous hylkäsi naispappeuden. Paljon suurempi erovyöry tuli vuosikymmen myöhemmin lama-aikana. Tässäkin siis talous näytti olevat aatetta merkittävämpi asia.

2003

Palvelu avattiin 21.11. ja loi paperikirjeen joka piti tulostaa ja postittaa; postimaksu oli maksettu valmiiksi. Vuoden aikana kirjeitä lähetettiin vähän alle tuhat.

Uskonnonvapauslain muutos päätettiin keväällä ja tuli voimaan 1.8. Se salli eroamisen myös kirjallisesti, kun aiemmin oli pitänyt käydä paikan päällä virastossa. Tästä eteenpäin eroakirkosta-palvelu oli mahdollinen alkuperäisessä muodossaan eli paperikirjeillä. Palvelua ei siis avattu aivan heti kun olisi voitu.

Verkkotunnuslaki muuttui myös 2003, ja melkein minkä tahansa .fi -päätteisen sivun saattoi varata. Vuotta aiemmin se ei olisi onnistunut. Vielä muuttui laki sähköisestä asioinnista, joten eroamisen olisi pitänyt onnistua myös sähköpostilla; se ei vielä pariin vuoteen toteutunut oikeasti.

Palvelu avattiin 21.11.2003. Sen idea oli tarkistaa henkilötunnuksesta ikä ja luoda sopiva paperille tulostettava erolomake. Postimaksu oli maksettu valmiiksi. Sivulla oli myös kirkollisverolaskuri ja vähän yleistä tietoa eroamisesta.

Vuoden aikana lähes tuhat ihmistä lähetti erokirjeen. Lehdistötiedotekin lähti medioille, mutta tuloksia ei ennen vuodenvaihdetta siitä saatu. Tietoa levitettiin erilaisilla keskustelupalstoilla aikana ennen Facebookia ja vastaavia.

Palvelun perusti käytännössä vain kaksi ihmistä. He saivat toki apua ja kehitysehdotuksia isommalta joukolta, mutta taustatiimistä ei voinut vielä puhua.

2004

Kirkosta erottiin paperikirjeillä. Palvelun kautta niitä kulki yli kymmenen tuhatta, joka oli alle puolet kaikista eroista. Kiista mainostilan myynnistä Tampereen kaupungin liikennelaitoksen kanssa alkoi ja tuotti julkisuutta.

Vuosi vaihtui ja eroaminen jatkui. Tämä ei ollut itsestäänselvää, koska eroaminen on aina keskittynyt loppuvuoteen. Kaikkiaan vuoden aikana eroajia oli reilut 27 000, joista yli 10 000 palvelun kautta; palvelua käytti siis vielä alle puolet. Kun ennen uskonnonvapauslain muutosta eroajia oli noin 15 000 vuosittain, nyt nähtiin varmuudella eroamisen kokonaisuudessaan kasvaneen, eikä vain erovirran ohjautuneen palveluun.

Eroaminen tapahtui paperikirjeillä, joiden postimaksun vapaa-ajattelijat maksoivat. Tieto eromääristä saatiin postin laskuista, joita alkuunsa tuli viikoittain ja sittemmin kuukausittain. Reaaliaikainen tieto puuttui.

Julkisuutta saatiin ensimmäisen kerran heti uudenvuoden jälkeen: Yleisradio ja Etelä-Suomen Sanomat kertoivat palvelusta. Lehdistötiedotteiden tekoa vasta opeteltiin, niitä lähti vuoden aikana kolme.

Loppuvuodesta palvelua haluttiin markkinoida Tampereen kaupungin liikennelaitoksen (TKL) busseissa. TKL ei sallinut mainosta ja yhdistys valitti päätöksestä. Tämä kiista nousi esille mediassa ja tuotti enemmän eroja kuin mainos olisi mitenkään voinut tuottaa.

Eroaminen haluttiin siirtää sähköiseksi, ja tästä kysyttiin Tampereen ja Helsingin maistraateilta; ennen Digi- ja väestötietovirastoa eroilmoituksia käsitteli kymmeniä maistraatteja kukin omalla alueellaan. Molempien maistraattien vastaus oli kieltävä.

Jonkinlaista tiimiä taustalle alkoi hahmottua, palvelun menestys sai uusia ihmisiä kysymään miten voi auttaa.

2005

Vuoden aikana siirryttiin pääosin sähköiseen kirkosta eroamiseen. Kirkosta eroaminen saavutti uuden ennätyksen, ja eroakirkosta-palvelun osuus nousi 70 prosenttiin.

Sähköinen eroaminen tuli mahdolliseksi lähes kaikkialla. Sisäasiainministeriö suositteli vuoden alussa maistraatteja hyväksymään sähköiset erot, mutta suositus ei ollut määräys. Merkittävimpänä oli Helsingin maistraatin vastustelu, se vaatii paperilomaketta. Lisäksi moni maistraatti ei hyväksynyt suoraan palvelun lähettämää sähköpostia, vaan eroajan piti lähettää viesti omasta sähköpostiohjelmastaan; tämä monimutkaisti palvelua ja vähensi eroja.

Sähköiset erot tarkoittivat reaaliaikaista tilastoa eroajien määrästä. Tilastotietoa mm. eroajien ikäjakaumasta ei vielä kerätty.

Kiista bussimainoksista jatkui Tampereen kaupungin liikennelaitoksen (TKL) kanssa. Hallinto-oikeus päätti äänin 2-1, että TKL sai kieltää mainoksen esittämisen. Vapaa-ajattelijat veivät jutun Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Käytännössä kieltopäätös synnytti valtavan julkisen keskustelun, ja se tuotti runsaasti eroja ja palvelu tuli tunnetuksi.

Tiedottaminen opittiin, vuoden aikana medialle meni yhdeksän lehdistötiedotetta.

Kaikkiaan vuoden aikana kirkosta erosi noin 33 000, joista liki 23 000 eli noin 70 % palvelun kautta. Eroakirkosta.fi oli reilun vuoden aikana vakiinnuttanut paikkansa yleisimpänä tapana jättää kirkon jäsenyys ja kirkosta eroaminen kaikkiaan saavutti kaikkien aikojen korkeimman tason ohittaen 1990-luvun lama-ajan ennätyksenkin.

2006

Sähköinen eroaminen tuli käyttöön pääosassa maata. Eroaatti uusittiin niin, että eroajista tallentui tilastotietoja. Eroaminen kaikkiaan kasvoi entisestään ja markkinaosuuskin oli jo 80 %. Väestörekisterikeskukselta haluttiin ostaa osoitteita mainoksia varten, mutta se kieltäytyi ja asia vietiin hallinto-oikeuteen.

Sähköinen eroaminen vakiintui käyttöön pääosassa maata, kun oikeusasiamies suositteli maistraatteja yhtenäistämään käytäntönsä. Vuoden loppuessa silloisesta 31 maistraatista 20 hyväksyi eron suoraan lomakkeella, 7 vaati eroajaa käyttämään omaa sähköpostiohjelmaansa ja 4 vaati edelleen paperilomaketta. Valitettavasti Helsingin maistraatti oli yksi neljästä.

Loppuvuodesta palvelu muuttui muotoon jossa se tuli toimimaan noin 15 vuotta. Eron yhteydessä tallennettiin tilastotietoa, jolloin nähtiin esimerkiksi minkä ikäisiä eroajat ovat. Maistraattien toiminnan vuoksi olennaista oli kysyä eroajan kotikunta, koska se määrittä eron käsittelevän maistraatin. Sen perusteella palvelu lähetti eroilmoituksen, tek valmiin mallin sähköpostiksi tai loi paperilomakkeen tulostettavaksi.

Lehdistötiedotteita julkaistiin vuoden aikana 9, ja niistä suurin osa koski erolukuja. Toimintamalli alkoi vakiintua: jostain syntyi eropiikki, siitä tiedotettiin ja syntyi uusi piikki.

Yhdistyksen oli tarkoitus mainostaa palvelua kirjeillä 18 täyttävälle. Väestörekisterikeskus (VRK) ei kuitenkaan myynyt osoitteita vaan väitti että se mm. vaarantaisi sen kuvaa puolueettomana valtion viranomaisena. Yhdistys vei asian hallinto-oikeuteen. Tästäkin kiellosta tiedotettiin ja saatiin aikaan eropiikkejä.

Kiista Tampereen kaupungin liikennelaitoksen (TKL) kanssa sai päätepisteen kun Korkein hallinto-oikeus päätti, että TKL sai olla myymättä mainostilaa busseista. Ratkaisu tuli juuri joulun alla ja peittyi muuhun uutisointiin.

Mukaan tuli myös Ole mukana -osio, jossa oli tarjolla bannereita www-sivuille, mainoksia tulostettavaksi ja taustatietoa.

Eromäärä kaikkiaan nousi pari tuhatta eli jälleen uuteen ennätykseen. Markkinaosuus oli noin 80 %, ennätys sekin.

Taustatiimi oli syntynyt: TKL-jutun myötä eräs lakimies tarjosi apua, samoin uuden version grafiikat suunnitteli alan ammattilainen. Ohjelmoijakin oli tullut lisää tekniikassa auttamaan, ja lehdistötiedotteita kommentoi jo moni ennen niiden lähettämistä.

2007

Jälleen uusi ennätys eroluvuissa ja palvelun osuus eroista oli 85 %. Tiedotus sujui jo rutiinilla. Naispappeuskiista lisäsi eroamista. Mikään maistraatti ei enää vaatinut paperilomaketta eroamiseen.

Vuoden eroluku oli jo lähellä 40 tuhatta ja palvelun osuus 85 % eli molemmissa tuli jälleen uusi ennätys. Eroamisen peruskaava, kesällä on hiljaisinta ja loppuvuodesta erotaan hyvin paljon, tuli näkyviin. Kiista naispappeudesta henkilöityi Jari Rankiseen ja palvelu arvioi sen tuottaneen kaikkiaan 700 eroa tavallisen erovirran lisäksi. Kovin suuria yksittäisen päivän eropiikkejä ei vuoden aikana kuitenkaan nähty, enimmilläänkin satoja.

Kirkon ensimmäinen vastaisku tapahtui, Helsingin seurakuntayhtymä aloitti syksyllä Jesse diggaa sua -kampanjan. Se maksoi satoja tuhansia eikä tuottanut tuloksia.

Yhdistys halusi kerätä rahaa postimaksuihin ja palvelun kehittämiseen. Lääninhallitus kielsi keräyksen, mutta hallinto-oikeus kumosi kiellon.

Helsingin maistraatti suostui hyväksymään sähköiset eroilmoitukset, tosin vaatien edelleen eroajan oman sähköpostiohjelman käyttöä. Samalla linjalla oli monta muutakin maistraattia. Missään ei eroajalta vaadittu enää paperisen lomakkeen postittamista.

Tiedotteita julkaistiin kymmenen. Heti vuoden alussa päädyttiin Helsingin Sanomiin, YLEn pääuutisiin ja eräisiin pienempiin medioihin. Uutisvuoto-ohjelman sketsi viittasi palveluun, eli oltiin päästy niin tunnetuksi että ohjelman tekijät arvioivat vitsin aukeavan monelle. Samoin Ruotsissa avattu uturkyrkan.se-sivu kertoi idean levinneen ulkomaillekin.

2008

Eroaminen kasvoi valtavasti, kirkon jätti 52 000 jäsentä. Tiedottaminen oli vilkasta ja vaikuttavaa, erotilastoista saatiin mediaan uutisia ja niillä lisää eroja. Sadastuhannes käyttökerta osui tälle vuodelle, samoin ensimmäinen yli tuhannen eron päivä.

Helmikuussa tuli täyteen sata tuhatta palvelun käyttökertaa. Tästä tiedotettiin ja tulos oli valtava julkisuus ja lähes tuhat eroa yhtenä päivänä. Tämä oli selvästi suurin yhden päivän luku siihen saakka.

Kaikkiaan palvelu lähetti peräti 21 tiedotetta, ja ensimmäisen kerran tiedotteessa oli kuvaajia eroajien ikäjakaumasta. Syksyllä näillä saatiin seitsemässä viikossa neljä eropiikkiä, kukin edellistä suurempi; aiheena oli esimerkiksi miljoonan kirkkoon kuulumattoman rajan rikkoutuminen. Eropiikin tyypillinen rakenne tuli näkyviin.

Aivan vuoden lopussa tuli vielä ryntäys, yli 2500 eroa kolmessa päivässä. Yhteensä vuoden aikana eroajia oli 52 000, heistä 90 % palvelun kautta. Jälleen kerran molemmat luvut olivat ennätyksiä. Kasvu oli valtava, liki 15 000 eroajaa enemmän kuin edellisenä vuotena joka sekin oli ollut ennätys.

Palvelu käännettiin myös ruotsiksi. Varsin harva kuitenkaan erosi toisella kotimaisella.

Ajalle vielä aika tyypilliseen tapaan verkkoyhteys oli salaamaton. Kotimaa-lehdessä joku kirkon puolelta yritti tällä hillitä eroamista viittaamalla tietoturvaan, mutta sai silläkin aikaan vain uuden eropiikin. Loppuvuodesta salattu yhteys otettiin käyttöön.

Hallinto-oikeus päätti, ettei Väestörekisterikeskuksen tarvitse myydä osoitetietoja, Tästä valitettiin Korkeimpaan hallinto-oikeuteen – ja tietysti tiedotettiin ja saatiin jälleen lisää eroja.

Kirkko aloitti vastaiskun ja kertoi kesällä aikovansa avata kuulukirkkoon-sivun. Tulos tästä ennakkoilmoituksesta oli noin 150 eron piikki – oltiin päästy tilanteeseen, jossa kaikki kirkon toiminta lisäsi eroja. Kuulukirkkoon-sivu ei lopulta valmistunut vuoden aikana, mutta sen sijaan kirkko mainosti Googlessa, luonnollisesti turhaan.

2009

Monen vuoden kasvun jälkeen eroaminen väheni, mutta oli edelleen aiempaan tasoon nähden korkea. Vuoden uutuuksia olivat paikalliset tiedotteet, joissa vertailtiin lähemmäksi kaupunkia. Imatran kirkkoherran sukupuolenkorjaus tuotti paikallisesti erittäin ison eropiikin.

Tämä oli ensimmäinen eräänlainen välivuosi. Eroja tuli siihen saakka toiseksi suurin määrä, yli 43 000, mutta edeltävään vuoteen pudotusta tuli melkein viidennes ja eropiikit jäivät pienemmiksi ja niitä oli vähemmän. Toisaalta tämä hyödynnettiin tiedotteella jossa annettiin "tulosvaroitusta", ja tämäkin tiedote sai julkisuutta. Osuutemme eroista oli edelleen 90 %.

Tavaksi oli nyt vakiintunut heti vuoden alussa tiedottaa edellisen vuoden eroluvuista, kun kirkko julkaisi omat tietonsa paljon myöhemmin. Tästä saatiinkin heti tammikuun alkuun eropiikki.

Kirkon vastaiskut jatkuivat, nyt Oulun seurakunnat mainosti www-sivuaan "kirkkoveneen" kuvalla. Tämäkin tuotti tietysti eropiikin, vuodenaikaan suhteutettuna vuoden suurimman. Jo sitä ennen liitykirkkoon-sivu oltiin saatu auki; kirkko kertoi www-sivullaan avaavansa sen kesäkuun 25. päivä, joten me tiedotimme 24. päivä ja saimme tämänkin hyödynnettyä.

Uutuutena kysyimme julkisesti arkkipiispaehdokkailta miksi kuulua kirkkoon, ja kolme ehdokasta vastasikin. Eroakirkosta-palvelussa oli nyt kerrottu myös perusteluja kirkkoon kuulumiselle. Jostain syystä liitykirkkoon-sivulle ei kuitenkaan tullut vastaavasti perusteluja eroamiselle...

Toinen uutuuksia olivat paikalliset tiedotteet. Vertailimme esimerkiksi Kemin ja Tornion tai Porin ja Rauman erotilastoja. Näillä saatiin hieman juttuja alueiden sanomalehtiin. Mikä ehkä tärkeämpää, toimittajat oppivat pyytämään meiltä erilaisia tilastoja joilla rikastaa juttuja erityisesti alueellisissa medioissa.

Imatralla, jossa aiemmin oli eroajia ollut poikkeuksellisen vähän, syntyi valtava paikallinen eropiikki kirkkoherran ilmoitettua menevänsä sukupuolenkorjausleikkaukseen.

Korkein hallinto-oikeus päätti, että Väestörekisterikeskus sai kieltäytyä myymästä meille 18 täyttävien osoitetietoja. Tämä ei enää tuottanut niin suuria otsikoita kuin aiemmat oikeuskiistat.

2010

Homoilta ja kaikkien aikojen kirkosta eroamisen ennätys! Lisäksi mm. lisättiin erolomakkeen loppuun mahdollisuus antaa palautetta.

Vuosi alkoi mukavasti tiedottamalla miten kirkon jäsenten osuus oli laskenut alle 80 prosenttiin suomalaisista. Tiedotteita tehtiin entiseen tapaan: jokunen erosi arkkipiispan vaalin tuloksen vuoksi, palvelu ylitti 200 000 käyttäjän rajan, veroehdotukset lisäsivät eroamista ja niin edelleen. Eroamisen arveltiin vakiintuvan noin 45 000 vuositasolle.

Lokakuussa jysähti. YLEn Homoilta-ohjelmassa erityisesti Päivi Räsänen vastusti voimakkaasti samaa sukupuolta olevien oikeutta avioitua. Seuraavana päivänä tiedotettiin kun 1200 oli jättänyt kirkon, ja tuloksena oli valtava medianäkyvyys ja uusi päiväennätys. Tästä ennätyksestä tiedotettiin ja kierre jatkui. Kaikkiaan seitsemän päivän aikana lähetettiin kuusi tiedotetta, ja enimmillään yhtenä päivänä eroajia oli jo liki 7000. Piikki hiipui pitkällä hännällä, ja kaikkiaan 35–40 tuhatta erosi kuukauden kuluessa yhden TV-ohjelman vuoksi.

Median kiinnostusta kuvaa päivä, jolloin yksi tiedottaja alkoi aamusta vastata toimittajien kyselyihin ja ehti iltakuudelta ensimmäisen kerran syömään.

Kirkko yritti muistuttaa että Päivi Räsänen oli Kristillisdemokraattisen puolueen puheenjohtaja, mutta kirkon näkökulmasta vain rivijäsen. Tällä ei ollut juuri vaikutusta.

Erolomakkeen loppuun lisättiin vapaaehtoinen palautelomake eron jälkeen. Palautteita alkoi kertyä, noin joka viides eroaja kommentoi miksi erosi.

Kirkkohallitus pyysi oikeusasiamiestä selvittämään palvelun laillisuutta.

Kaikkiaan vuoden aikana kirkosta lähti 83 000 ihmistä, ennätys jota ei ehkä rikota ikinä.

2011

Homoseksuaalisuuden vastainen konservatiivikristittyjen kampanja tuotti taas eropiikin. Eroajia oli 46 000 ja palvelun osuus eroista lähestyi jo sataa prosenttia. Yleisradioveron käyttöön ottaminen sai ihmiset hakemaan säästöjä, joista yksi oli kirkosta eroaminen.

Ennätysvuoden 2010 jälkeen yli 46 000 eroajaa tuntui jopa pieneltä, vaikka sekin oli kolmanneksi suurin siihen saakka. Palvelun osuus eroista alkoi lähestyä sataa prosenttia.

Vuoden tärkein asia oli Nuotta-lehden Älä alistu -kampanja, jossa "Anni" kertoi muuttuneensa homosta heteroksi. Tämä tapahtui vain puoli vuotta Homoillan jälkeen, ja tuotti muutamia tuhansia eroja. Se osoitti, ettei Homoilta tyhjentänyt pajatsoa, vaan mahdollisia eroajia oli runsaasti edelleen.

Vuoden erikoisuus oli paikallinen eropiikki Inarissa kun erään papin irtisanomista suunniteltiin.

Oikeusasiamies suositteli kaikille maistraateille, että ero suoraan palvelun lomakkeelta hyväksytään. Muut paitsi Helsingin maistraatti noudattivat suositusta. Tämä oli merkittävä tappio kirkolle, joka oli kannellut oikeusasiamiehelle toivoen täysin päinvastaista ratkaisua.

TV-lupamaksu korvattiin yleisradioverolla ja se tuotti eroja. Tämä oli ensimmäinen kerta, jolloin yksittäinen täysin palveluun liittymätön asia sai ihmiset etsimään säästökohteita ja löytämään kirkosta eroamisen.

Erolomakkeen lopussa kerätyt palautteet osoittautuivat hyväksi avuksi tiedotteisiin. Niitä ja tilastoja yhdistämällä saatiin monipuolista materiaalia medioille.

2012

Eroaminen laski edelleen, noin 41 000 eroajaa. Lähes kaikki heistä käyttivät palvelua. Mitään kovin merkittävää ei vuoden aikana tapahtunut.

Eroaminen laski toista vuotta peräkkäin. Lukema oli 41 000, joista käytännössä kaikki eroakirkosta-palvelun kautta.

Tiedotteita lähetettiin kuusi. Satoja eroja lisää saivat esimerkiksi tiedotteet siitä, että joka viides suomalainen ei enää kuulunut uskonnolliseen yhdyskuntaan ja kolmannesmiljoona eroa palvelun kautta tuli täyteen. Positiivinen kierre siis toimi, eroista tiedotettiin ja tiedotteista seurasi eroja. Joulukuussa Petri Karisma, toinen palvelun perustajista, keskusteli TV:ssä piispan kanssa.

Erikoisuus oli Inarissa ns. tunturipapin irtisanomista seurannut paikallinen eroaalto. Enemmän kuin kaksi sadasta seurakuntalaisesta erosi kahden päivän aikana, vaikka jo edeltävänä vuonna oli eronnut runsaasti kun irtisanomista suunniteltiin.

Eroamisen jonkinlainen pohjataso näytti vakiintuvan selvästi alle 40 000 eroon vuodessa, jonka päälle tuli enemmän tai vähemmän eri syistä eropiikkejä.

2013

Päivi Räsänen tuotti lähes 10 000 ylimääräistä eroa. Se, muutama muu kirkon kohu ja onnistunut tiedotus nostivat vuoden eroluvun kaikkien aikojen toiseksi suurimmaksi, liki 60 000 eroon.

Taas rysähti, vaikka ei yhtä kovaa kuin 2010. Eroajia oli kaikkiaan lähes 60 000 ja eroakirkosta-palvelun osuus edelleen yli 90 %. Eromäärä oli tähän saakka kaikkien aikojen toiseksi suurin.

Päivi Räsänen piti uskonnollisessa tilaisuudessa puheen, jossa kehotti seuraamaan Raamattua silloinkin kun se on vastoin Suomen lakia. Eroajia oli tämän jälkeen enimmillään liki 2500 yhtenä päivänä, ja kaikkiaan keskellä hiljaisinta loma-aikaa lähes kymmenen tuhatta erosi kohun vuoksi. Vuodenaika huomioiden saavutus oli suunnilleen yhtä suuri kuin Homoilta kolme vuotta aiemmin.

Vuodelle osui muitakin merkittäviä eropiikkejä. Riivaajat kirkossa -ohjelmassa kerrottiin "ihmeperantaja" Pirkko Jalovaarasta, piispa Irja Askola siunasi miesparin lähetystyöhön ja puhtaasti omilla tilastotiedotteillakin saatiin tulosta.

Kaikkiaan tiedotteita julkaistiin 16. Niissä kerrottiin tilastoja eri näkökulmista ja lainattiin palvelun saamia perusteluja kirkosta eroamiselle. Tulokset olivat erinomaisia, koko valtakunnan media toisti erolukuja useammankin kerran saman kuun aikana. Poikkeus oli lähinnä palvelun kymmenvuotisjuhla, joka muusta poiketen ei näkynyt julkisuudessa.

2014

Alkuvuosi oli rauhallista, kaikkien aikojen toiseksi vilkkain erovuosi syntyi loppuvuodesta erityisesti koska arkkipiispa puolusti tasa-arvoista avioliittolakia. Myös loppuvuoden tiedotus osui aivan nappiin.

Eroaminen näytti koko alkuvuoden rauhalliselta. Vuoden alussa julkaistu tieto edellisen vuoden eroista sai reilun 500 eron piikin, muuten koko vuosi näytti tavalliselta ehkäpä 45 tuhannen eroajan vuodelta. Tiedotteitakaan ei lähetetty montaa.

Lokakuun lopulla jysähti isosti. Samaan aikaan kirkollisvaaleja mainostettiin, Päivi Räsänen uhkasi erota kirkosta tasa-arvoisen avioliittolain hyväksymisen vuoksi ja Vantaan seurakuntayhtymä osallistui seksimessuille. Parhaimmillaan yhtenä päivänä päästii lähelle 2000 eroa, ja kaikkiaan eroja tuli ehkäpä 5000 näiden ansiosta.

Tämä eropiikki kalpeni kuukautta myöhemmin seuranneen rinnalla. Eduskuntaan oli toimitettu Tahdon 2014 -kansalaisaloite, joka loppuvuodesta päättyi täysistunnossa äänestykseen. Silloinen arkkipiispa Kari Mäkinen suhtautui myönteisesti lainmuutokseen, ja tulos oli valtava erovyöry. Ensin erosivat konservatiivit, tästä tiedotettiin ja siitä saadun julkisuuden ansiosta erosi paljon muitakin.

Kahtena vilkkaimpana päivänä erosi kumpanakin yli 5000. Kaikkiaan päästiin noin 10 000 lisäeroon avioliittolain muutoksen ansiosta. Vuoden lopussa vielä tiedotteet toimivat hyvin, ja joulun jälkeen erosi myös lähes 10 000, ainakin kaksinkertainen määrä tavalliseen loppuvuoteen verrattuna.

Vuoden kokonaismäärä oli 78 300 eli kaikkien aikojen toiseksi suurin. Edeltävä vuosi, joka sekin oli ollut ennätys, ylitettiin noin 20 000 erolla. Eroakirkosta-palvelun osuus oli edelleen yli 90 %.

2015

Arkkipiispan puheet pakolaisista ja keskustelu suurmoskeijasta tuottivat jonkin verran eropiikkejä. Ne jäivät pieniksi ja eroaja oli "vain" noin 45 000.

Helsinkiin suunniteltiin suurmoskeijaa, ja hankkeessa oli mukana myös Kulttuuri- ja uskontofoorumi Fokus ry, joka puolestaan sai hieman rahoitusta kirkkohallitukselta. Löyhä yhteys riitti luomaan kuvan kirkon osallistumisesta moskeijahankkeeseen, ja tuotti muutaman sadan eron piikin.

Suomeen hakeutui ennätysellinen määrä turvapaikanhakijoita ja arkkipiispa kehotti seurakuntia majoittamaan heitä. Tulos oli eropiikki, jonka aikana palautteissa toistui sana "hyysääminen".

Lapuan piispan liki 900 000 euroa maksanut virka-asunto sai myös eroja aikaan. Kaikkiaan kuitenkin yli 500 eron päiviin päästiin vain juuri ennen vuodenvaihdetta. Nämä nostivat kokonaislukeman noin 45 000 eroon,

2016

Jo viidennen kerran eromäärä ylitti 50 000. Eropiikkejä aiheuttivat taas kirkon myönteiset kommentit pakolaisista, sekä tuttuun tapaan kiista samaa sukupuolta olevien pariin vihkimisestä.

Helsingin maistraatti yhdistyi osaksi Uudenmaan maistraattia. Kymmenen vuoden jälkeen päästiin lopulta tilanteeseen, jossa kotikunnasta riippumatta jokainen täysi-ikäinen pystyi eroamaan kirkosta suoraan palvelun lomakkeella.

Arkkipiispan pakolaispuheista syntyi toinen eroaalto loppukeväästä; edellisen vuoden piikki ei ollut vielä saanut kaikkia eroamaan. Paperittomien majoitus kirkoissa alkoi 21.11 eli sattumalta eroakirkosta-palvelun vuosipäivänä. Tästäkin tuli lisää eroja.

Iltapäivälehti kehitti kesällä jutun piispojen viinaostoksista, ja reilu sata eroa lisää sekin tuotti. Piispainkokouksen selonteko avioliittolaista nosti taas esille kirkon suhtautumisen homoseksuaaleihin, ja tulos oli jälleen pieni eropiikki.

Loppuvuoden eropiikki oli useimpia vuosia massiivisempi. Vuosi oli muutenkin edeltäjäänsä vähän vilkkaampi, vaikka eropiikit olivat kohtuullisen pieniä. Lopputuloksena saatiin jälleen yli 50 000 eroajaa.

2017

Tiedottaminen väheni eikä isoja eropiikkejä muutenkaan tullut. Eroamisen perustaso oli kuitenkin noussut, joten 50 000 eroajaa ylittyi taas.

Palvelun tiedottaminen supistui neljään tiedotteeseen koko vuoden aikana. Nämä kaikki tuottivat muutamien satojen erojen piikin.

Tuttuun tapaan eropiikkien taustalta löytyi suhtautuminen homoseksuaaleihin: Kotkan seurakunta kielsi kirkkojensa käytön samaa sukupuolta olevien vihkimiseen ja kirkko teetti selvityksen vihkimisoikeudesta luopumisesta. Pakolaisiin liittyi yksi eropiikki, pastori Marjaana Toiviainen yritti estää pakkopalautuksia. Lopuksi vielä ensimmäinen naispiispa Irja Askola saateltiin eläkkeelle eropiikin kera.

Eroamisen perustaso oli vuosien mittaan noussut. Vaikka vuoden viimeiset päivät eivät olleet aivan yhtä vilkkaita kuin aiemmin, nousi koko vuoden luku silti yli 52 000 eroajaan.

Kirkko avasi kirkontilastot.fi-sivun. Ajatuksena oli ilmeisesti tarjota toimittajille mieluummin itse luvut kuin antaa eroakirkosta-palvelun tiedottaa ja samalla määritellä näkökulma josta tilastoja tarkastellaan.

2018

Eroaminen kasvoi ilman selvää yksittäistä selitystä ja vuoden aikana erosi 58 000. Tiedottaminen lähes loppui.

Tiedottaminen lähes loppui, vuoden aikana lähetettiin kaksi tiedotetta. Niistä toinen, kirkkoon kuuluvien 70 % rajan alituksesta kertova, sai vielä hyvin tuloksia aikaan.

Alkuvuodesta kohistiin piispa Teemu Laajasalon rahankäytöstä noin tuhannen eron verran. Sittemmin tilintarkastus ei löytänyt vilunkia, mutta kirkon kannalta maito oli jo maassa. Kesällä oli jälleen kerran esillä kirkon kanta homoparien vihkimiseen, mutta eropiikki jäi vaimeaksi – ilmeisesti asia alkoi olla loppuun kaluttu. Merkittävin eropiikki oli seurakuntavaalien mainonnasta syntynyt noin 1500 eroa marraskuussa.

Eroamisen pohjataso oli entisestään noussut ja eropiikkejäkin tuli jokunen. Vuoden tulos oli yli 58 000 eroa. palvelun osuus eroista lähti laskuun, mutta edelleen sen kautta eronneita oli 50 000. Kirkkoon kuuluvien osuus alitti 70 %.

2019

Kirkko tuki Pride-marssia, tuloksena konservatiivien eropiikki. Muutoin vuosi oli kohtuullisen tasaisesti vilkas, ja eroja tuli 56 000. Tiedotteita julkaistiin vain kaksi.

Tiedotteita julkaistiin taas vain kaksi, ja niistä toinen ei aiheuttanut mitään muutosta erokäyriin. Viimeistään nyt nähtiin valtava muutos kymmenen vuoden takaiseen aikaan, jolloin lähes jokainen tiedote vaikutti.

Ennen joulukuuta nähtiin vain yksi yli 500 eron päivä. Syy oli taas kerran suhtautuminen homoseksuaaleihin: konservatiivit erosivat, koska kirkko tuki Pride-marssia.

Kaikkiaan eroja tuli 56 000, eli lähes edeltävän vuoden verran, lähes kaikki eroakirkosta-palvelun kautta. Eroaminen näytti vakiintuneen ilman tiheää tiedotusta ja isoja kohujakin noin 50 000 eroon vuodessa.

2020

Ensimmäinen koronavuosi vähensi eroamista, mutta vähemmän kuin voisi olettaa. Digi- ja väestötietovirasto suositteli eroamaan heidän palvelussaan, ja tämä suositus linkitettiin eroakirkosta-palvelun etusivulle.

Korona iski voimalla kevään alkaessa. Suomi siirtyi poikkeustilaan ja media täyttyi pandemiaa koskevista uutisista. Vastaavasti kaikki muu väistyi, eikä myöskään eroakirkosta-palvelu edes yrittänyt tiedottaa paljon.

Eroamiseen ei korona näyttänyt vaikuttavan ensin lainkaan. Loppuvuodesta kuitenkin eroluvut putosivat jonkin verran, ja neljän yli 50 000 eron vuoden jälkeen nyt jäätii pari tuhatta eroa sen alle.

Korona ja sen vuoksi annetut rajoitukset tuottivat myös massiivisen valetiedon vyöryn. Osansa tästä sai kirkko, joka sulki toimintojaan samassa tahdissa kuin muu yhteiskunta. Varsinkin joululaulutilaisuuksien peruuttaminen pandemian vuoksi näkyi eroluvuissa.

Vuoden aikana julkaistuista kahdesta tiedotteesta kumpikaan ei tuottanut tuloksia.

Digi- ja väestötietovirasto suositteli marraskuun alussa eroajia käyttämään mieluummin heidän palveluaan suomi.fi-sivulla. Eroakirkosta-palvelun etusivulle lisättiin linkki joka ohjasi tuohon. Se ei vielä ehtinyt kovin merkittävästi vaikuttaa, vaan edelleen yli 80 prosenttia vuoden eroista tehtiin eroakirkosta-palvelussa. Sisäisesti alkoi laajempi keskustelu palvelun jatkosta.

2021

Toinen pandemiavuosi palautti eroluvut kasvuun. Digi- ja väestötietoviraston osuus eroista lisääntyi.

Toinen pandemiavuosi palautti eroamisen kasvuun. Tiedotteiden ansiota se tuskin oli, niin julkaistiin neljä ilman olennaista tulosta.

Digi- ja väestötietoviraston (DVV) edellisenä vuonna suosittelman lomakkeen osuus kasvoi merkittäväksi, mutta edelleen yli 70 % käytti palvelua, loppuvuotta kohti tosin vähentyen. Palvelussa pyrittiin entistä selkeämmin ohjaamaan erot DVV:lle muuttamalla lomakkeen sanamuotoja.

Piispa Teemu Laajasalo puolusti rokotteen ottamista. Tästä syntyi eropiikki, ja poikkeuksellisesti palvelu julkaisi tiedotteen jossa se totesi olevansa tässä samaa mieltä piispan kanssa. Palvelukin sai oman osansa koronadenialistien palautteista.

Kaikkiaan vuoden aikana eroajia oli yli 55 000, hiukan vähemmän kuin 2019 juuri ennen koronaa oli ollut.

2022

Palvelun kautta tehtiin enää puolet eroista. Eroja oli yli 63 000, kolmanneksi suurin määrä ikinä.

Eroista varsin tarkkaan puolet ohjautui Digi- ja väestötietoviraston lomakkeelle. Palvelun kautta tehtävä puolikas riitti hyvin kertomaan milloin on menossa poikkeuksellinen eropiikki.

Tiedotteita palvelu julkaisi vain kaksi, eikä niillä ollut vaikutusta. Helmikuussa koronan viimein väistyttyä Venäjä aloitti massiivisen hyökkäyksen Ukrainaan, ja tämän uutisointi söi mediatilaa muulta.

Päivi Räsäsen vapauttava tuomio mm. Twitter-viesteistä sai vielä aikaan pienen eropiikin; sen suuruusluokkaa ei enää pystytty täysin varmistamaan koska palvelun osuus eroista oli vähentynyt. Palautteiden perusteella syy ei nytkään välttämättä edes ollut kirkon suhde homoseksuaaleihin, vaan eroaminen vain palasi mieleen uutisoinnin vuoksi.

Sähkön hinta nousi loppuvuodesta rajusti ylöspäin. Tämän ja muun talouden kiristymisen vuoksi ihmiset hakivat säästökohteita, ja eroaminen lisääntyi paljon. Vuoden aikana eroajia oli yli 63 000, siis kaikkien aikojen kolmanneksi suurin määrä.

2023

Palvelun alasajo alkoi. Ensin kokeiluna ja sitten pysyvästi erolomake säädettiin ohjaamaan erot lähinnä Digi- ja väestötietoviraston lomakkeelle. Kirkosta eroaminen jatkuu sitä kautta vilkkaasti. Tammi-elokuussa eroajia oli kirkon tilastosivun perusteella pari prosenttia vuotta 2022 vähemmän.

Kirkosta erottiin alkuvuodesta tasaisesti ja vähän edellistä vuotta hiljaisemmin. Eroakirkosta-palvelun osuus eroista oli edelleen noin puolet.

Kesäkuussa testattiin erojen ohjaamista huomattavasti voimakkaammin Digi- ja väestötietoviraston palveluun. Testi onnistui, eroluvut kaikkiaan eivät vähentyneet vaikka suoraan palvelussa tehtyjen erojen määrä romahti. Syyskuusta alkaen tämä otettiin pysyvästi käyttöön.

Tiedotteita ennen 20-vuotisjuhlista tiedottamista julkaistiin vain kaksi. Ensimmäisessä todettiin eroamisen lisääntyneen, toisessa todettiin että kaksi miljoonaa suomalaista ei kuulu kirkkoon. Merkittäviä tuloksia näillä ei ollut.

Vuoden ensimmäinen eropiikki syntyi kesäkuun lopulla, kun eräässä kirkossa esitettiin muunnelma Euroviisuissa menestyneestä Cha cha cha -kappaleesta. Toisen eropiikin tuotti Iltalehti uutisoimalla palvelun muutoksesta otsikolla "eroakirkosta henkitoreissaan".